

Iwona Waszkiewicz

WICEPREZYDENT MIASTA BYDGOSZCZY

DLACZEGO PRZYSTĄPIONO DO OPRACOWANIA STRATEGII?

W styczniu 2013 r. została w Bydgoszczy uchwalona i przyjęta do realizacji *Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013–2020* – dokument, który zyskał powszechną akceptację w środowisku lokalnym miasta oraz uznanie m.in. Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Rola samorządów lokalnych w kształtowaniu i rozwoju edukacji jest w ciągu ostatnich dwudziestu lat w Polsce coraz większa. Jednak niewiele jednostek samorządu terytorialnego zdecydowało się opracowywać dokumenty zawierające wieloletnie, kompleksowe plany działań edukacyjnych na swoim terenie. W Bydgoszczy, w latach 1998–2012, kierunki rozwoju oświaty zawarte były w dokumentach „Cele kierunkowe polityki oświatowej Miasta Bydgoszczy”, które uchwałami Rady Miasta przyjęto na lata 1998–2002, 2003–2007 oraz 2008–2012.

Prezydent Bydgoszczy i władze oświatowe miasta zauważyły:

- brak i potrzebę wieloletniej, kompleksowej wizji rozwoju edukacji,
- krótkookresowy i lakoniczny charakter dotychczasowych dokumentów dotyczy polityki oświatowej;
- konieczność powiązania edukacji z wieloma obszarami funkcjonowania miasta;
- potrzebę stworzenia dokumentu strategicznego, który uwzględniałby zapisy dokumentów planistycznych na poziomie regionalnym, krajowym i Unii Europejskiej;
- niewystarczające włączanie się lokalnych środowisk w działania na rzecz rozwoju edukacji.

Dlatego, doceniając wielkie znaczenie edukacji wszystkich szczebli oraz dbając o jej rozwój na jak najwyższym poziomie uznaliśmy, że konieczne jest stworzenie nowego dokumentu, odpowiadającego oczekiwaniom i wyzwaniom współczesności, do opracowania którego przyjęliśmy następujące założenia:

- Strategia jako narzędzie komunikacji ze społeczeństwem;
- włączenie w tworzenie Strategii wszystkich środowisk, związanych w jakikolwiek sposób z edukacją;
- wykorzystanie potencjału akademickiego miasta;
- dostosowanie procesu kształcenia do potrzeb gospodarki i rynku pracy;
- poprawa atrakcyjności kształcenia;
- wyznaczenie ścieżek działań strategicznych i koordynatorów odpowiedzialnych za ich realizację;
- wskazanie źródeł finansowania działań i terminów ich realizacji;
- ustalenie mierników i sposobu monitorowania oraz ewaluacji Strategii.

Opracowano zatem *Strategię Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013–2020* i przyjęto ją jednogłośnie uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy 30 stycznia 2013 r. Strategia stanowi podstawę do podejmowania decyzji dotyczących procesów związanych z rozwojem szeroko rozumianej edukacji w Bydgoszczy. Wynikające z niej cele oraz działania służą stworzeniu jak najlepszych warunków do rozwoju młodych ludzi, podnoszeniu atrakcyjności kształcenia i powiązaniu edukacji z rynkiem pracy, a w konsekwencji – rozwojowi miasta.

JAK PRZEBIEGAŁA ORGANIZACJA PRACY NAD STRATEGIĄ?

Przyjęto następujący harmonogram prac:

1. Powołanie przez Prezydenta Miasta Koordynatora ds. Strategii.
2. Powołanie przez Koordynatora ds. Strategii grupy planowania strategicznego.
3. Wybór metody prac nad Strategią – MAPS.
4. Wybór moderatora zewnętrznego prowadzącego warsztaty dotyczące opracowania Strategii.
5. Opracowanie Strategii.
6. Przyjęcie Strategii w drodze uchwały przez Radę Miasta Bydgoszczy.

Zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy Nr 79/2012 z dnia 30 stycznia 2012 r. zostałam powołana na stanowisko Koordy-

natora do spraw Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013–2020. Moim podstawowym zadaniem było opracowanie Strategii.

W tym celu zaprosiłam do współpracy grupę planowania strategicznego, w skład której weszli przedstawiciele różnorodnych środowisk związanych z procesem edukacji. Zespół strategiczny zyskał w naszym mieście powszechne uznanie, z uwagi na swoją reprezentatywność, szeroki przekrój zawodowy uczestników, ich wysokie kompetencje, wiedzę i duże doświadczenie. Grupa planowania strategicznego zgromadziła 43 reprezentantów następujących instytucji, organizacji i środowisk społecznych:

- Rady Miasta Bydgoszczy;
- Urzędu Marszałkowskiego i Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy;
- Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli;
- poradni psychologiczno-pedagogicznych;
- uczelni publicznych i niepublicznych;
- związków zawodowych;
- dyrektorów szkół i przedszkoli;
- nauczycieli i rad rodziców;
- Młodzieżowej Rady Miasta;
- przedsiębiorców;
- instytucji związanych z lokalnym biznesem;
- Powiatowego Urzędu Pracy;
- Młodzieżowego Domu Kultury;
- Wydziału Edukacji oraz Wydziału Rozwoju i Strategii Urzędu Miasta.

W trakcie prac wykorzystano metodę aktywnego planowania strategii (MAPS). Jej istotą jest założenie, że potrzebne do opracowania strategii informacje i wiedza istnieją, ale są nieusystematyzowane i rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach oraz umysłach lokalnych ekspertów. Dlatego do grupy planowania strategicznego zostali zaproszeni lokalni liderzy. Praca grupy była zorganizowana w formie warsztatów. Prowadził je zewnętrzny ekspert-moderator, Mirosław Gębski z Regionalnego Centrum Przedsiębiorczości w Solcu Kujawskim. Rola modera-

tora polegała głównie na kierowaniu dyskusją, porządkowaniu i strukturyzacji wypowiedzi. Warsztaty przeprowadzono w sierpniu, wrześniu i październiku 2012 r. w łącznym wymiarze 80 godzin. Warto podkreślić, że regularnie uczestniczyło w nich 75% uczestników. Warsztatowa praca zespołu opierała się na wykorzystaniu tzw. burzy mózgów, przy czym, zgodnie z metodą MAPS, na każdym etapie przestrzegano podstawowej zasady dochodzenia do formułowania wniosków drogą konsensusu. Zgodę na określony zapis musieli wyrazić wszyscy członkowie zespołu planującego, choć oczywiste jest, że pojawiały się rozbieżności. Podejmowanie decyzji na zasadzie konsensusu spowodowało, że żaden wniosek nie był „przegrany”, a liczne, ożywione dyskusje miały charakter czysto merytoryczny. Wszystkie prace i spotkania grupy opracowującej strategię były jawne. Po zakończeniu każdego etapu planowania strategicznego członkowie grupy konsultowali wypracowany materiał w swoim środowisku.

Praca w zespole strategicznym wymagała od jego członków dużego zaangażowania, wysiłku i poświęcenia czasu. Uczestnicy warsztatów podkreślali jednocześnie, że była dla nich wyróżnieniem i przyniosła wiele satysfakcji oraz zadowolenia. Większość członków zespołu zadeklarowała gotowość i chęć dalszej pracy przy wdrażaniu i monitorowaniu Strategii.

ETAPY PRACY NAD STRATEGIĄ

Zgodnie z Metodą Aktywnego Planowania Strategii przyjęto następujące etapy pracy:

- diagnoza stanu edukacji w Bydgoszczy;
- analiza SWOT;
- analiza problemów;
- analiza celów;
- opracowanie mierników Strategii;
- opracowanie harmonogramu działań objętych Strategią.

Na początku została opisana diagnoza obecnego stanu bydgoskiej edukacji. Po opracowaniu i przeanalizowaniu diagnozy, podczas warsztatów planowania strategicznego dokonano najpierw analizy SWOT, tj. oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Zawarto tutaj nie

tylko wiele obszarów wymagających poprawy, lecz także liczne walory – granty oświatowe, stypendia dla uczniów zdolnych, orliki i base-ny szkolne, rozwój szkolnictwa zawodowego (56% uczniów bydgoskich szkół ponadgimnazjalnych uczy się w technikach lub zasadniczych szkołach zawodowych), naukę pływania w klasach III szkoły podstawowej czy funkcjonowanie Forum Dyrektorów Szkół.

Kolejnym krokiem było zdefiniowanie głównych problemów związanych z bydgoską edukacją oraz przyczyn ich powstania. Zespół wskazał następujące kluczowe problemy w tym zakresie: odpływ młodych ludzi do innych miast i ośrodków akademickich, słabą korelację edukacji z rynkiem pracy, niezadowalające efekty kształcenia i wychowania, niewystarczające w stosunku do potrzeb możliwości finansowe miasta, a także niski poziom innowacyjności oraz aktywności społecznej. Każdy z nich został opisany poprzez określenie przyczyn jego powstania – tak powstało „drzewo problemów”. Można wyczytać z niego m.in., że w szkołach słabo funkcjonuje doradztwo zawodowe, brakuje kadry do kształcenia zawodowego, nasze uczelnie w niewielkim stopniu współpracują ze sobą i szkołami, mają niepełną ofertę, nauczyciele oczekują profesjonalnego wsparcia, a placówkom potrzeba środków finansowych na remonty i wyposażenie.

Następnym etapem było wyznaczenie celów do realizacji. Zadanie to polegało na zamianie wcześniej zidentyfikowanych problemów (zapisanych jako stany negatywne) na cele o charakterze pozytywnym. Analiza uporządkowała je i połączyła w związki przyczynowo-skutkowe, nadając im strukturę „drzewa celów”. Znalazł się tam nie tylko cel strategiczny, jakim jest aktywne uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w społeczeństwie obywatelskim, lecz także następujące cele operacyjne:

- dostosowanie edukacji wszystkich szczebli do potrzeb gospodarki i rynku pracy;
- wzrost efektywności kształcenia i wychowania oraz wysoki poziom kompetencji kluczowych we wszystkich typach szkół;
- „Bydgoszcz atrakcyjna dla młodych ludzi”;
- sprawne i efektywne zarządzanie oświatą.

Powiązane są z nimi kolejne cele, np. współpraca szkół i uczelni z przedsiębiorcami, wysoko wykwalifikowana kadra, skuteczne doradz-

two zawodowe, wzrost poziomu kreatywności i innowacyjności w edukacji i gospodarce, zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju dzieci młodzieży, profesjonalne wsparcie nauczycieli i szkół w rozwiązywaniu problemów, zwiększenie bezpieczeństwa w szkołach, wykorzystanie nowoczesnych technologii, odpowiednia do potrzeb baza szkół i placówek, atrakcyjna oferta edukacyjna szkół i uczelni, rozwój badań i przedsiębiorczości.

Założono, że wynikiem realizacji wymienionych celów będzie:

- zahamowanie spadku liczby mieszkańców Bydgoszczy;
- wzrost poziomu przedsiębiorczości;
- wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej.

Zespół strategiczny stanął teraz przed najważniejszym zadaniem: udzieleniem odpowiedzi na pytania, jak zrealizować tak ambitne cele i jak sprawić, żeby absolwenci bydgoskich szkół byli gotowi nie tylko w Bydgoszczy zostać, lecz także tu pracować, dbać o własny rozwój i angażować się w życie kulturalne oraz społeczne miasta. Pojawiło się szereg pomysłów. Każdy cel został rozpisany na konkretne zadania do realizacji w oznaczonym czasie i ze wskazaniem źródeł finansowania, a także odpowiedzialnych osób oraz instytucji – tak powstał najbardziej obszerny i szczegółowy element Strategii, jakim jest harmonogram działań. Znajduje się w nim 113 działań, np. nowy program wspierania uczniów zdolnych, centra nauki dla dzieci i młodzieży, rozwój miejskiego ośrodka metodycznego, klub promocji talentów artystycznych, uniwersytet otwarty, program wyposażenia gabinetów przedmiotowych. Wiele z zaplanowanych działań dotyczy powiązań między nauką a rynkiem pracy. Pojawiły się m.in. takie pomysły jak: organizowanie dla potrzeb pracodawców tzw. klas zamawianych w szkołach zawodowych, utworzenie sieci doradztwa zawodowego dla szkół, zwiększenie ich dostępności także dla rodziców, stworzenie szkolnych biur karier i inkubatora technologicznego, organizowanie staży dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu w firmach krajowych i zagranicznych. Zaplanowano też powstanie bydgoskiego internetowego portalu edukacyjnego oraz młodzieżowego centrum informacji i rozwoju. Pomyślano także o wdrożeniu „Laboratorium demokracji” – projektu aktywizującego samorządy uczniowskie, programu edukacji regionalnej, bydgoskiego wolontariatu, czy edukacji prozdrowotnej.

ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, MONITOROWANIE, EWALUACJA, FINANSOWANIE

W celu prawidłowej realizacji Strategii, w Wydziale Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy utworzono Referat Strategii i Jakości Edukacji odpowiedzialny m.in. za koordynowanie działań związanych z realizacją, monitorowaniem i ewaluacją Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy, współpracę z koordynatorami i pomiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Niektórzy wymienieni w Strategii koordynatorzy nowych zadań, zaraz po uchwaleniu Strategii rozpoczęli intensywne prace, powołali zespoły, grupy robocze czy rady programowe w celu uszczegółowienia działań – np. opracowania programu wspierania uczniów zdolnych.

Dla wszystkich celów cząstkowych zostały określone mierniki oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Zaplanowano również monitoring i ewaluację Strategii, które są realizowane metodą partycypacyjną przez Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz Zespół Monitorujący powołany przez Koordynatora ds. Strategii. W skład Zespołu wchodzi głównie członkowie grupy planowania strategicznego, która opracowywała Strategię. Praca w takim właśnie składzie pozwala dokonać pełnej i wielostronnej oceny wdrażania przedmiotowej Strategii z uwzględnieniem spojrzenia na nią przez pryzmat różnorodnych środowisk i instytucji, które reprezentują członkowie Zespołu. W wyniku ewaluacji uznano, że w trakcie realizacji założeń Strategii dopuszcza się możliwość zgłaszania nowych działań oraz zmiany koordynatorów – zgodnie z potrzebami i możliwościami środowiska lokalnego. Istnieje też możliwość łączenia lub dzielenia poszczególnych działań – po sprawdzeniu czy plany są realne w nowych okolicznościach. Po upływie roku od uchwalenia Strategii, dokonano powyższych zmian w dokumencie, przyjmując je kolejną uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy.

Ważną rolę w realizacji Strategii odgrywa finansowanie. Większość zadań zapisanych w Strategii może być zrealizowana bez dodatkowych nakładów finansowych, jednak w części przypadków są one konieczne. Bardzo pomocne okazują się tu fundusze unijne. Ponadto w 2013 r.

i w latach kolejnych Miasto Bydgoszcz przeznaczyło ok. 3 mln zł. rocznie na realizację ponadstandardowych zadań zaplanowanych w Strategii (uchwała z dnia 30 stycznia 2013 r. i w kolejnych latach). Sfinansowane dzięki temu zostały m.in. bydgoskie granty oświatowe, pozalekcyjne zajęcia sportowe, program wspierania ucznia zdolnego – w tym nagrody dla laureatów konkursów i ich nauczycieli, program edukacji regionalnej i patriotycznej, tzw. klasy zamawiane, wyposażenie gabinetów przedmiotowych i informatyzacja szkół. Środki przeznaczone na realizację działań mogą w ciągu roku w zależności od potrzeb ulegać przesunięciu w ramach „wykazu ponadstandardowych działań edukacyjnych finansowanych z rezerwy celowej budżetu miasta”.

REALIZACJA WYBRANYCH PROGRAMÓW ZAWARTYCH W STRATEGII

W Strategii zaplanowano 113 działań, z których wiele jest już realizowanych. Ilustrują to poniższe przykłady:

1. **Miejski program wspierania ucznia zdolnego „Zdolni znad Brdy”** koordynowany przez Pałac Młodzieży, został opracowany przez ponad 20-osobowy zespół specjalistów. W ramach programu realizowane są następujące działania skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców:
 - „Granty Rozwoju Zdolności” i „Granty Fabryka Szans”;
 - zajęcia prowadzone przez pracowników uczelni wyższych „Zdolny uczeń na uczelni”;
 - letnie obozy naukowe dla wyróżniających się uczniów;
 - Program Stypendialny dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce;
 - nagradzanie laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych i olimpiad oraz ich opiekunów;
 - udział uczniów w studenckich kołach naukowych;
 - funkcjonowanie szkolnych koordynatorów ds. uczniów zdolnych;
 - współpraca z rodzicami uczniów zdolnych;
 - portal internetowy „Zdolni znad Brdy” – edu.bydgoszcz.pl.

2. **„Azymut – nauka i praca” – bydgoski program szkolnego doradztwa zawodowego** powstał w celu upowszechnienia uczniom i rodzicom dostępu do profesjonalnych usług doradztwa zawodowego, a w szczególności aby:

- przygotować młodzież do optymalnego wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej na różnych etapach kształcenia i nabycia umiejętności planowania indywidualnej kariery zawodowej;
- umożliwić uczniom zdobycie aktualnej wiedzy z zakresu rynku edukacyjnego, rynku pracy, zawodów przyszłości, kierunków studiów;
- pomóc uczniom poznać własne umiejętności, zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe.

Koordinatorami zadania są Zespół Szkół Chemicznych oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1. Program obejmuje m.in. następujące działania skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli:

- udzielanie specjalistycznego wsparcia dla młodzieży i rodziców;
- wspieranie doradców zawodowych, w formie seminariów, szkoleń, opracowania materiałów dydaktycznych;
- organizację dodatkowych zajęć, turniejów wiedzy, targów, wycieczek do zakładów pracy;
- utworzenie Bydgoskiej Platformy Informacji Edukacyjno-Zawodowej;
- realizację projektu „Cztery kroki do zawodu”;
- prowadzenie Szkolnych Ośrodków Karier;
- współpracę z instytucjami wspierającymi.

3. **„Inspiracje” – czyli Klub Kreatorów Innowacyjnych Rozwiązań Edukacyjnych**, to program mający na celu:

- wzrost kompetencji innowacyjności i przedsiębiorczości wśród uczniów i nauczycieli;
- promocję innowacyjnej działalności oświatowej i edukacyjnej;
- kształtowanie postaw proinnowacyjnych nauczycieli i uczniów;
- upowszechnienie innowacyjnych programów edukacyjnych i narzędzi dydaktycznych wraz z materiałami;
- promocję współpracy różnych podmiotów: szkół różnych poziomów, uczelni wyższych, instytucji, stowarzyszeń i organizacji wspomagających szkołę.

Koordynatorem programu jest Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3, a przykładowe projekty realizowane przez Klub to:

- „Kreatywność i innowacje w prezentacji – językowy projekt edukacyjny”;
- „Profilaktyka uzależnień w szkole – lekcje wychowawcze z wykorzystaniem innowacyjnych metod i form pracy z uczniami” – warsztaty dla pedagogów szkolnych;
- „Wehikuł czasu” – klub innowacyjnego poznawania historii, wiedzy o społeczeństwie oraz „Małej Ojczyzny”;
- „Bydgoska Odyseja Kultury Symbolicznej i Innowacyjności Edukacyjnej”, projekt Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej.

4. Inne ciekawe programy realizowane w ramach Strategii to m.in.:

- Bydgoska Kulturalna Marka Oświatowa – program szczególnie prestiżowego wyróżnienia, wsparcia i promocji najlepszych projektów oraz przedsięwzięć aktywizujących dzieci i młodzież do uczestnictwa w kulturze, dotyczący działań w obszarze kultury o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym oraz najlepszych amatorskich zespołów i grup artystycznych.
- Miejski program edukacji prozdrowotnej „Na ścieżkach zdrowia”, w ramach którego zostali przeszkoleni szkolni koordynatorzy promocji zdrowia, prowadzone są badania, analizy, lekcje i godziny wychowawcze według zaproponowanych scenariuszy. Realizowane są także zajęcia sportowe promujące ruch, spotkania z dietetykami, prelekcje, konkursy.
- „Laboratorium demokracji” – projekt Młodzieżowej Rady Miasta zawierający m.in. utworzenie Międzygimnazjalnego Sejmiku Uczniowskiego, program „Otwarty urząd”, organizację konkursu *Młody samorządowiec roku*, opracowanie gry edukacyjnej *Demokracja w grodzie nad Brdą*.
- Młodzieżowe radio internetowe – OMG Radio Bydgoszcz, którego autorami i prezenterami jest młodzież gimnazjalna, ponadgimnazjalna i studenci.
- Bydgoskie granty oświatowe – program, dzięki któremu miasto kieruje wsparcie finansowe dla najlepszych inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych realizowanych przez szkoły i placówki oświa-

towe. Obejmuje ponadstandardowe działania jednostek oświatowych w zakresie nauki, kultury, sztuki oraz rekreacji sportowej.

- Oświatowa platforma informatyczna urzędu miasta (OPIUM) – stworzona na potrzeby bydgoskiej oświaty, jako wewnętrzny system komunikacji urzędu z dyrektorami szkół, umożliwiający m.in. bieżącą wymianę informacji, elektroniczne składanie wniosków o granty, zgłaszanie potrzeb remontowych i wiele innych działań.

PODSUMOWANIE

Strategia zawiera wiele ambitnych celów i ciekawych działań zmierzających do poprawy jakości kształcenia i wychowania młodych ludzi, a w konsekwencji również do rozwoju miasta. Silny akcent położono na powiązanie edukacji z rynkiem pracy, innowacyjność, wspieranie nauczycieli, wychowanie, edukację regionalną, sport i kulturę, a także wspólne przedsięwzięcia uczelni wyższych. Wielką wartością działań nad opracowaniem, realizacją i monitorowaniem Strategii jest zjednoczenie wokół problemów i rozwoju edukacji tak szerokiego środowiska oraz porozumienie dla dobra edukacji. Zostało to docenione przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, który przyznał Miastu Bydgoszcz nagrodę główną w konkursie „Na wyzwania – rozwiązania” w kategorii integracji środowiska lokalnego na rzecz rozwoju edukacji.

Wszystkie działania zawarte w Strategii mają przyporządkowanych koordynatorów i terminy realizacji, część z nich została już zrealizowana. Strategia jest ciągle wzbogacana o nowe pomysły, projekty i działania zmierzające do realizacji zaplanowanych celów. Wierzę, że przy dobrej organizacji prac, konsekwencji, determinacji i zaangażowaniu całego środowiska edukacyjnego uda się osiągnąć wszystkie zamierzone cele.

STRESZCZENIE

Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013–2020 to dokument, który zyskał powszechną akceptację w środowisku lokalnym miasta oraz

uznanie m.in. Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie. Strategia stanowi podstawę do podejmowania decyzji dotyczących procesów związanych z rozwojem szeroko rozumianej edukacji w Bydgoszczy. Wynikające z niej cele oraz działania służą stworzeniu jak najlepszych warunków do rozwoju młodych ludzi, podnoszeniu atrakcyjności kształcenia i powiązaniu edukacji z rynkiem pracy, a w konsekwencji – rozwojowi miasta. Strategia jest na bieżąco wzbogacana o nowe pomysły, projekty i działania zmierzające do realizacji zaplanowanych celów.

Słowa kluczowe: edukacja, strategia rozwoju, rynek pracy, kształcenie, miasto.

WHY THEY PROCEEDED TO DEVELOP A STRATEGY ?

SUMMARY

Education Development Strategy in Bydgoszcz including years 2013–2020 is a document which was widely accepted in local environment and gained support of the Education Development Center in Warsaw, among others. The strategy presents the fundament for all the decisions concerning processes related to education issues in Bydgoszcz. Aims and activities included in the strategy serve as a basis for creating optimal conditions enabling young people's development, as well as increasing attractiveness of educational programmes and relating education to the job market, thus serving the development of the city. The strategy is systematically enriched with new ideas, projects and activities aimed at completing planned goals.

Key words: education, strategy development, education, town, job market.